

Andmekaitse Inspeksioon
Tatari 39
Tallinn 10134

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
(taotluse esitaja)

TAOTLUS ISIKUANDMETE TÖÖTLEMISEKS TEADUSUURINGUS

Juhindudes isikuandmete kaitse seaduse (IKS) paragrahvis 6 sätestatust palun kooskõlastada

Uuringu pealkiri	Eesti Töötukassa töötust ennetavate teenuste „Tööta ja õpi“ analüüs
------------------	---

Kas poliitika kujundamise uuring (IKS § 6 lg 5) uuring hõlmab eriliigilisi isikuandmeid ja puudub valdkondlik eetikakomitee (IKS § 6 lg 4)	või	Jah
<i>Palume eelmise kahe lahtri puhul valida üks vastavalt õiguslikule alusele, v.a olukorras, kui poliitika kujundamise uuringu puhul puudub valdkondlik eetikakomitee. Kui poliitika kujundamise uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, siis täita ka eetikakomitee otsuse lahter.</i>		Uuring hõlmab eriliigilisi isikuandmeid, valdkondlik eetikakomitee kooskõlastus on olemas (403T-3)
Kas isikuandmete töötleja on määranud andmekaitse spetsialisti (sh tema nimi ja kontaktandmed)?		Jah Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi andmekaitse spetsialisti kontakt: andmekaitse@mkkm.ee Tartu Ülikooli andmekaitse spetsialisti kontakt: terje.maesalu@ut.ee
Kas on olemas eetikakomitee otsus ¹ ? <i>Kooskõlastuse olemasolul lisada see taotlusele.</i>		Tartu Ülikooli eetikakomitee kooskõlastus 403T-3 Lisatud käesolevale taotlusele Lisa 1
Kas osa uuringust toimub andmesubjekti nõusoleku alusel? <i>Kui jah, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.</i>		Jah

1. Vastutava töötleja üldandmed²	
1.1. Vastutava töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post, telefon</i>	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium 70003158 Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn

¹ IKS § 6 lg 4 - kui uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, on vajalik ka eetikakomitee kooskõlastus.

² Vastutav töötleja on uuringu läbiviija (tellija). Juhul, kui vastutav töötleja kasutab uuringu läbiviimisel teisi isikuid ja asutusi, siis on need teised isikud ja asutused volitatud töötlejad.

	Kontaktisik: Anna-Liina Väkrum, tööhõive osakonna nõunik Anna-Liina.Vakram@mkm.ee +372 5911 5470
1.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	

2. Volitatud töötaja üldandmed³	
2.1. Volitatud töötaja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber</i>	Uuringu läbiviija: Tartu Ülikool 74001073 Ülikooli 18, 50090 Tartu Kontaktisikud: Helen Urmann, projektijuht-analüütik helen.urmann@ut.ee Tel +372 5343 3533
2.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	Lossi 36-303, 51003, Tartu, +372 7376141

3. Mis on teadusuuringu läbiviimise õiguslik alus? <i>Nimetage õigusakt, mis annab Teile õiguse teadusuuringut läbi viia. Ei piisa viitest IKS § 6-le. Poliitikakujundamise eesmärgil läbiviidava uuringu puhul tuua välja volitusnorm, millest nähtub, et asutus on selle valdkonna eest vastutav. Akadeemilise uuringu korral võib see olla näiteks Teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus või teadus- või arendusprojekti avamise otsus, leping vms.</i>	<p>Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 13 lõike 1 punkti 1 kohaselt on iga ministeeriumi ülesandeks korraldada oma valitsemisala jaoks vajalik teadus- ja arendustegevus ning tagada selleks vajaliku rahastamise korraldamine.</p> <p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tegevusvaldkonna määratleb Vabariigi Valitsuse seadus, kus § 63 lõike 1 kohaselt kuulub ministeeriumi valitsemisalasse muuhulgas riigi majandus-, ettevõtlus-, tööhõive- ja tööturupoliitika kavandamine ja elluviimine, samuti töösuhete ja töökeskkonna korraldamine, võrdse kohtlemise ning soolise võrdõiguslikkuse edendamine ja koordineerimine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine.</p> <p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi põhimääruse (Vabariigi Valitsuse 23.10.2002 määrus nr 323, edaspidi põhimäärus) § 10 täpsustab, et ministeeriumi tegevuse eesmärgiks on luua tingimused Eesti majanduse konkurentsivõime kasvuks ning tasakaalustatud ja jätku-suutlikuks arenguks riigi</p>
---	--

³ Volitatud töötajate loetelu peab olema ammendav ehk kõik volitatud töötajad peavad olema nimetatud. Kui taotluse esitaja on volitatud töötaja, peab taotlusele olema lisatud dokument, kust nähtub, et vastutav töötaja on volitatud töötajale andnud volituse inspeksioonile taotluse esitamiseks.

	<p>majanduspoliitika väljatöötamise, elluviimise ja tulemuste hindamise kaudu, samuti töösuhete ja töökeskkonna korraldamine ning soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise kavandamine ja elluviimine.</p> <p>Sama põhimääruse 3. peatükis on osakondade põhiülesannete all § 17 punktis 181 sätestatud, et tööhõive osakonna põhiülesanne on tööturupoliitika kavandamine ja selle elluviimise korraldamine, et tagada tööelise elanikkonna suur tööga hõivatus ning tarviliku tööjõu olemasolu tööandjatele. Osakonnal on oluline roll tööjõu mobiilsuse, töövõime ja tööhõivevõime arendamisel ning nende poliitikavaldkondadega seotud tööturuteenuste, kulutuste, hüvitiste ja toetuste kujundamisel.</p> <p>Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) §6 kohaselt on lubatud isikuandmete töötlemine teadus- ja ajaloouringu ning riikliku statistika vajadusteks ning lõike 5 kohaselt loetakse teadusuuringuks ka täidesaatva riigivõimu analüüsid ja uuringud, mis tehakse poliitika kujundamise eesmärgil ja nende koostamiseks on täidesaatval riigivõimul õigus teha päringuid teise vastutava või volitatud töötleja andmekogusse.</p> <p>Rahvastikuregistri seaduse § 46 lõike 2 kohaselt on rahvastikuregistrist õigus saada andmeid, kui neid taotletakse lepingu täitmise tagamiseks või teaduslikul eesmärgil, lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 tingimustest. Õigustatud huvi alusel (vastavalt § 51 lõigetele 3 ja 4) on andmetele juurdepääs lubatud vaid juhul, kui see ei riku eraelu puutumatust, ei tekita ohtu riigi julgeolekule ning juurdepääs on taotletud andmetele, millele ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut.</p> <p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on sõlminud 16.04.2025 töövõtulepingu nr 5-4/133-1 uuringu „Eesti Töötukassa töötust ennetavate teenuste „Tööta ja õpi“ analüüs“ läbiviimiseks (viitenumber riigihangete registris 288865).</p>
--	---

4. Mis on isikuandmete töötlemise eesmärk?

Kirjeldage uuringu eesmäärke ja püstitatud hüpoteese, mille saavutamiseks on vajalik isikuandmete töötlemine. Palume siin punktis selgitada kogu uuringut, mitte ainult taotluse esemeks olevat osa (näitaks ka nõusoleku alusel toimuvat uuringu osa). Kui osa uuringust toimub nõusoleku alusel, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.

Eesti Töötukassa (Töötukassa) on alates 01.05.2017 pakkunud töötust ennetavaid teenuseid (mitteametliku nimega „Tööta ja õpi“ teenused), mis on suunatud kõrgema töötusriskiga

töötavatele inimestele ning mille eesmärgiks on vähendada inimeste töötuks jäämise tõenäosust ja toetada neid, kes vajavad tööl püsimiseks tuge oskuste puudumise või aegumise tõttu. Alates selle rakendamise algusest (01.05.2017) on töötust ennetavate teenuste kasutus aasta aastalt kasvanud ja sellega seoses on kasvanud ka teenuste kulud. 2024. aastal osales teenustel ühes kuus keskmiselt 6,4 tuhat inimest ja teenuste kulud olid 19,4 miljonit eurot, mis moodustab ligikaudu veerandi töötukassa tööturuteenuste eelarvest. Statistika näitab, et ennetavate meetmete potentsiaalsete kasutajate hulk võib tulevikus suureneada, kuna paljudel tööealistel puudub erialane haridus. Näiteks puudus 2023. aastal Eestis tööealistest inimestest 29%-l erialane haridus, mis võib soodustada teenuste kasutamist tulevikus veelgi.

Kuigi varem on töötust ennetavate teenuste kasutamist ja mõju inimeste käekäigule tööturul hinnatud registriandmete põhjal (vt Eesti Töötukassa poolt 2020. aastal⁴ ja 2022. aastal⁵ koostatud analüüsid ja „Masinõppe ja AI toega teenused“ raames teostatud mõjuanalüüs⁶), on need hinnangud antud pigem lühiajalises vaates ega käsitle sihtrühmade endi kogemusi teenuste kasutamisel. Samaaegselt käesoleva uuringuga läbiviidav uuring „Eesti Töötukassa töötust ennetavate teenuste mõjude hindamine“ Tartu Ülikooli poolt hindab, kas töötust ennetavad teenused on suunatud õigele sihtrühmale (kõrgema töötusriskiga inimesed), ning hinnata teenuste mõju töötavate inimeste töötamise tõenäosusele ja töötasule pärast teenusel osalemist, samuti teenuste kulutõhusust. See uuring tugineb ainult arvulistele registriandmetele ning teenuste mõju hindamiseks kasutatakse osalus- ja võrdlusgrupipõhist meetodit. Käesolev uuring täiendab paralleelselt läbiviidava mõjuanalüüsi tulemusi ning lisab juurde pildi erinevate sihtrühmade kasutajakogemuse teenuste kohta. Mõlema uuringu tulemused aitavad vajadusel ümber kujundada töötust ennetavaid teenuseid nii, et need vastaksid paremini muutuva tööturu vajadustele.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (vastutav töötleja) poolt tellitava ja Tartu Ülikooli (volitatud töötleja) poolt läbi viidava uuringu eesmärk on täiendada kvantitatiivse ja kvalitatiivse analüüsi kaudu hinnata Eesti Töötukassa poolt rakendatavate ennetavate meetmete teenuste asjakohasust, mõju, tulemuslikkust ja jätkusuutlikkust ning testida teenuste kohta püstitatud hüpoteese. Käesoleva uuringu fookus keskendub teenuse sihtrühmadele, sealhulgas tööturul nõrgemas positsioonis olevatele inimestele ning kõik selle uuringu tegevused keskenduvad sihtrühmade spetsiifiliste vajaduste ja erinevuste kaardistamisele, sealjuures võetakse arvesse Eesti tööturu ja majanduse unikaalseid omadusi. Uuringu olulisemaks väljundiks on teenuste tõhustamise soovitusel ja ettepanekud. Käesolev analüüs hõlmab perioodi 01.05.2017 – 31.12.2023 osutatud töötust ennetavate meetmete paketi „Tööta ja õpi“ teenuseid ja neis osalenud sihtrühmi ning kontrollrühmana teenuseid mitte kasutanud isikuid ja tööandjaid. Uuring hõlmab järgmisi teenuseid:

- tööturukoolitus koolituskaardiga töötavatele;
- tasemeõppes osalemise toetus töötavatele ja töötutele;
- koolitustoetus tööandjale töötajate värbamiseks;
- koolitustoetus tööandjale muutuste olukorras;
- koolitustoetus tööandjale töötaja eesti keele oskuse arendamiseks;
- koolitustoetus tööandjale info- ja kommunikatsiooni oskuste arendamiseks;
- kvalifikatsiooni saamise toetamine töötavatele.

Samuti käsitleb uuring karjäärinõustamist, mis on tööturukoolituse ja töötavate inimeste tasemeõppes osalemise toetuse saamiseks vajalik, kuid seda käsitletakse osana ennetavatest meetmetest, mitte eraldiseisva teenusena. Samuti uuritakse teenuseid mitte saanud isikute arvamusi ja hoiakuid tööturu muutuste ja karjäärivalikute seoste kohta.

⁴ https://www.tootukassa.ee/web/sites/default/files/2022-01/tootust_ennetavate_meetmete_analuus_loplik.pdf

⁵ <https://www.tootukassa.ee/web/sites/default/files/2022-12/T%C3%B6tust%20ennetavate%20meetmete%20anal%C3%BC%C3%BCs%202022.pdf>

⁶ www.etag.ee/wp-content/uploads/2022/05/RITA_MAITT_LOPPARUANNE_FINAL.pdf

Lähtuvalt uuringu tellija lähteülesandest on uuringu eesmärgi täitmiseks püstitatud järgmised uurimisküsimused, millele uuringu koostamise käigus põhitähelepanu pööratakse (vt lisa 2):

1. Kuivõrd asjakohased on olnud ennetavate meetmete paketi raames (perioodil mai 2017 kuni detsember 2023) osutatavad teenused adresseerimaks väljakutseid, mis tuvastati meetme loomisel ning millega seisame tööturul silmitsi täna?
2. Kuivõrd asjakohased on ennetavad meetmed, arvestades täiskasvanute riikliku täienduskoolituse tellimuse (edaspidi RKT) raames rahastatavate õppekohtadega (sh rahastatavate õppekohtade arv, õppe valdkonnad)?
3. Kuivõrd esineb RKT ja ennetavate meetmete tingimuste vahel dubleerimist (sh millistele sihtrühmadele, millistel tingimustel ja millistel õppekavadel õppimist toetatakse)?
4. Kuivõrd on ennetavad teenused täitnud neile seatud eesmärgid?
5. Mis kriteeriumite järgi peaks hindama teenuste tulemuslikkust?
6. Kui tulemuslikud on uuringu sihtrühmade hinnangul olnud ennetavate meetmete paketi teenused?
7. Kuidas mõjutab tulemuslikkust sihtrühmade teadlikkus teenustest?
8. Kuidas mitmekesistada sihtrühmade osalemist teenustes (sh kaasata seni vähem osalevaid sihtrühmi)?
9. Mis määral on võimalik meetmepaketti kuuluvate teenuste mõju ja tulemuslikkust tõsta?
10. Kuidas on ennetavate meetmete pakett mõjutanud madalate ja aegunud oskustega töötajate hinnangul nende täienduskoolitustel või tasemeõppes osalemist (sh nii õppima asumist kui õppimas püsimist ehk õpingute täies mahus läbimist)?
11. Kuidas on ennetavates meetmetes osalemine mõjutanud madalate ja aegunud oskustega töötajate hinnangut oma oskustasemele, tööhõivekindlusele ja majanduslikule toimetulekule?
12. Milline on olnud ennetavate meetmete paketi majanduslik mõju töötute, töötajate, tööandjate ja ekspertide hinnangul?
13. Milline on tööandjate koolitustoetuse mõju tööandjate hinnangul ettevõtete tootlikkuse ja kõrgema lisandväärtusega töökohtade osakaalu kasvule?
14. Kuivõrd ilmneb teenuste rakendamisel tühikulu, milles see avaldub ja kuidas seda vähendada?
15. Milline on ennetavate meetmete paketi jätkusuutlikkus?
16. Millised on ettepanekud meetmete paketi jätkusuutlikkuse parandamiseks, sh vajadusel kulude kokkuhoiuks või meetmete paketi kulutõhususe tõstmiseks?

Lisaks uurimusküsimustele testitakse uuringu käigus allpool toodud hüpoteese, mis on jaotatud teenuste lõikes:

Meede A: Tööturukoolitus koolituskaardiga töötavatele

Hüpotees A1: OSKA alusel toetatavate õppekavade valik, ei vasta täielikult teenuse sihtrühma vajadustele ja võimekusele.

Hüpotees A2: Terviseprobleemidega inimesed osalevad pigem madalamat kvalifikatsiooni pakkuvatel koolitustel, mis ei tõsta nende oskustaset ega anna neile tööturul konkurentsieelist, sh ei aita koolitustel osalemine ennetada tervislikel põhjustel hõivest välja langemist, kuna pärast koolituse läbimist ei toimu muutust töökoha valikul (või töötasus).

Hüpotees A3: Info töötavale inimesele pakutavatest tööturukoolitusest ei ole sihtrühmale piisavalt kättesaadav, mistõttu ei jõua teenuse kasutamiseni piisavalt eri- ja kutsealase haridusega või aegunud oskustega inimesi (sh madalam haridustase, ei osale koolitustel, motivatsioon oskusi omandada on madal).

Hüpotees A4: Eesti keele koolitus tööturukoolituse raames ei oma mõju osalejate tööhõivekindlusele ja tööalasele arengule, sest koolituste katkestamiste määr on kõrge, keeleõpe ei vasta tööturu vajadustele või ei ole piisavalt paindlik.

Meede B: Tasemeõppes osalemise toetus

Hüpotees B1: Teenuse tingimuste ja sihtrühma muutmine, keskendudes vaid eri- ja kutsealase hariduseta ning terviseprobleemidega inimestele, suurendaks nende konkurentsivõimet tööturul ning parandaks võimalusi teenusest enam kasu saada.

Hüpotees B2: Tasemeõppe katkestajate märkimisväärne osakaal tuleneb väljakutsetest, mis on seotud töötamise, õppimise ja eraelu ühildamisega, kus tasemeõppes osalemise toetus ja selle suurus ei oma märkimisväärset mõju õppima asumise otsuse tegemisel ja õpingutes püsimise toetamisel.

Hüpotees B3: OSKA alusel teenuse raames toetatavad õppekavad ei pruugi sobida teenusega hõlmatud sihtrühmadele, kuna need keskenduvad peamiselt erialadele, mis nõuavad kõrgemat kvalifikatsiooni või oskustaset.

Hüpotees B4: Info tasemeõppes osalemise toetusest ei ole sihtrühmale piisavalt kättesaadav, mistõttu ei jõua teenuse kasutamiseni piisavalt eri- ja kutsealase hariduseta ning terviseprobleemidega inimesi. Madala teadlikkuse tõttu võib ka 30 päevane toetuse avalduse esitamise tähtaeg osutada liialt lühikeseks

Hüpotees B5: Terviseprobleemidega inimesed osalevad pigem lihtsamatel ja madalama oskustasemega õppekavadel⁷, mis ei toeta nende tööhõivekindlust, ei vii paremini tasustatud töökohani ega ole kooskõlas majanduse struktuurimuutustega.

Meede C: Koolitustoetus tööandjale

Hüpotees C1: Koolitustoetuse kasutatavus on madal kuna teenus ja selle tingimused ei vasta tööandjate vajadustele.

Hüpotees C2: Tööandjale suunatud koolitustoetust kasutavad peamiselt suuremad ettevõtted, kellel on võimalus katta töötajate oskuste arendamisega seotud kulud oma vahenditest, mistõttu on teenusel suur tühikulu.

Hüpotees C3: Koolitustoetuse taotlusprotsess on bürokraatlik, vähese paindlikkusega ning tööandjatele halduskoormav, mistõttu on meetme kasutatavus madal

Hüpotees C4: Tööandja kaudu eesti keele õppimine on tulemuslikum ja paremini seotud tööturu eesmärkidega kui koolituskaardiga eesti keele õppimine, kuna tööandja initsiatiiv ja osalus kinnitavad eesti keele õppe vajalikkust töötamiseks. Erinevalt tööturukoolituse kaudu eesti keele õppimisest on see ka kulutõhusam, kuna tööandja koolitustoetuse abil eesti keele õppijate katkestamiste osakaal on madalam

Meede D: Kvalifikatsiooni omandamise toetus

Hüpotees D1: Tööandjad ja töötajad ei hinda kvalifikatsiooni omandamist ega tõendamist, mistõttu on teenuse kasutamine madal. Kvalifikatsiooni tõendatakse vaid nendel juhtudel, kui see on vajalik tööle asumiseks või töötamise jätkamiseks (nt juhtimisõigust tõendav dokument, keevitaja sertifikaat, elektritööde juht, lapsehoidja).

E: Horisontaalsed teemad

Hüpotees E1: Inimeste motivatsioon osaleda tööalases enesetäienduses (täienduskoolitus ja tasemeõpe) on madal, kuna oskuste täiendamise tunnetuslik mõju igapäevatööle (sh karjäärile, palgakomponendile) on madal

Hüpotees E2: Inimesed ei taju majanduse struktuurimuutuseid ohuna oma tööhõivekindlusele, mistõttu jäävad teadlikud otsused ümberõppeks ja täienduskoolituseks sageli õigeaegselt tegemata

Hüpotees E3: Meetmepaketi sihtrühmad (töötaja, töötu ja tööandja) ei tunneta või oska defineerida neid oskuseid millisest neil edukaks toimetulekuks töökeskkonnas puudu jääb

Hüpotees E4: Teenusekasutajad (töötav inimene ning tööandja) on valdavalt rahul pakutavate koolituste sisu ja kvaliteediga.

Hüpotees E5: Tööandjad ei ole valmis toetama täiskasvanud inimese täiend- või tasemeõppes osalemist tagades paindlikkust tööajas, tööaja kohandamist vastavalt õppekavale jms

Hüpotees E6: Karjäärinõustamisel osalemine ennetavate meetmete teenusele sisenemisel on ajakulukas ega loo piisavat lisandväärtust osalejatele.

⁷ Lihtsamateks ja madalama oskustasemega õppekavadeks on Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 2. ja 3. tasemele, mõnel juhul ka 4. tasemele vastavad õppekavad.

Seega on võimalik uuringu käigus tehtavad tegevused jaotada neljaks:

1. ennetavate meetmete teenuste detailsem analüüsimine, sh dokumendianalüüs (vt lisa 6) ja andmete analüüs (vt lisa 7);
2. uuringu sihtrühmadelt (vt p 9) info kogumine rühma- ja individuaalintervjuudega.
3. küsitluse läbiviimine sihtrühmades;
4. kogutud andmete analüüsimine, persoonade koostamine ning tulemuste põhjal ettepanekute tegemine teenuste ajakohastamiseks lähtuvalt muutuvatest tööturuvajadustest.

Uuringus kasutatakse kombineeritud andmeanalüüsi meetodeid, mis hõlmavad nii **kvantitatiivseid** (veebiküsitlus, registriandmete analüüs) kui ka **kvalitatiivseid** (intervjuud ja dokumendianalüüs, aruteluseminarid, ekspertpaneel, persoonad) lähenemisviise, et tagada kvaliteetne tulemus. **Kvantitatiivsed meetodid** abil hinnatakse sihtrühmade teenuste kasutamise ulatust ja mustreid, muutusi ajas ning meetodid võimaldavad hinnata teenuste vastavust tööturu vajadustele. **Kvalitatiivsete meetodite** abil hinnatakse ennetavate meetmete neid aspekte, mida üksnes kvantitatiivse analüüsi teada ei saa. See võimaldab selgitada välja teenuste kasutajate kogemusi, ootusi ja hinnanguid ning tuua esile tegurid, mis mõjutavad teenuste sobivust uuringus käsitletavatele erinevatele sihtrühmadele.

Käesolevas uuringus kasutatakse mitmeid erinevaid andmeallikaid, millest osa vajab isikuandmete töötlemist ja osa mitte:

- a) andmeallikad, mis ei kuulu käesoleva loa alla (ei sisalda isikuandmeid):
  - töötukassa registriandmed perioodist 01.05.2017 - 31.12.2023 kujul, mis ei võimalda isikuid tuvastada (vt lisa 7);
  - varasemad uuringud, aruanded ja dokumendid töötust ennetavate teenuste kohta, mida kasutatakse konteksti loomiseks ja taustaanalüüsiks (vt lisa 6).
- b) andmeallikad, mille puhul on vajalik isikuandmete töötlemine, sest kogutakse ja töödeldakse isikuandmeid (kontaktandmeid, sotsiaaldemograafilisi tunnuseid, vähenenud töövõimet), mistõttu kuuluvad need tegevused Andmekaitse Inspektsiooni (AKI) loa taotlemise alla:
  - intervjuude läbiviimiseks töötust ennetavaid teenuseid kasutanud isikutega ja tööandjatega;
  - intervjuude läbiviimiseks kontrollrühmaga ehk töötust ennetavaid teenuseid mitte kasutanud isikutega;
  - ankeetküsitluse läbiviimiseks töötust ennetavaid teenuseid kasutanute seas;
  - ankeetküsitluse läbiviimiseks kontrollrühmaga ehk töötust ennetavaid teenuseid mitte kasutanute seas.

5. Selgitage, miks on isikut tuvastamist võimaldavate andmete töötlemine vältimatult vajalik uuringu eesmärgi saavutamiseks.

Käesolevas uuringus soovime isikuandmeid töödelda nii intervjuude kui veebiküsitluse läbiviimiseks.

Intervjuude eesmärk on koguda sisulist teavet nii töötust ennetavaid teenuseid kasutanud kui mittekasutanud isikutelt, mis aitavad muuta need teenused kasutajakesksemateks ja praktikas paremini toimivateks.

Veebiküsitluse eesmärk on hinnata töötust ennetavate teenuste kättesaadavust, kasutajakogemust, rahulolu ning mõju tööotsingutele ja tööle asumisele. Nii intervjuud kui küsitlus annavad sisendi ettepanekute tegemiseks teenuste arendamiseks ja kohandamiseks sihtrühmade vajadustest ja tööturu nõudlusest lähtuvalt.

Selleks, et küsitluse ja intervjuu käigus suunata vastajatele sobivad küsimused (vt lisa 4), on vaja

teada, millisesse sihtrühma vastaja kuulub, kas on töötav, töötu või tööandja ning milliseid töötust ennetavaid teenuseid on ta kasutanud. Selle alusel moodustatakse sihtrühmapõhised valimid (vt p 9).

Töötust ennetavate teenuste sobivust sihtrühmadele ei ole võimalik hinnata muul moel, kui neid otse intervjuuerides või küsitledes. Uuringu eesmärki, hinnata teenuste sobivust ja asjakohasust eri sihtrühmadele ning analüüsida nende tulemuslikkust, mõjuulatust, jätkusuutlikkust ja mõju, pakkudes seejuures sisulisi ettepanekuid teenuste arendamiseks, ei ole võimalik täita ilma sihtrühmade otsese kaasamiseta. Ilma isikuandmete töötlemiseta ei ole võimalik sihtrühmade esindajaid uuringusse kaasata ja kontrollida nende sihtrühma kuulumist, ega tagada valimi esinduslikkust. Isikuandmete töötlemine võimaldab vältida dubleerimist ja hallata osalejate valimit. Uuringu edukus sõltub sellest, kas suudetakse kaasata just need inimesed, kelle vaatenurk on vajalik teenuste asjakohasuse ja mõju hindamiseks ning kes kuuluvad sihtrühmadesse.

Kuna mitte kõik valimisse kuuluvad isikud ei pruugi olla valmis intervjuus osalema või veebiküsitlusele vastama, koostatakse igale sihtrühmale varuvalim, mis tagab uuringutesse kaasatavate isikute piisava arvu.

Intervjuude ja küsitluse tulemused on oluliseks sisendiks uuringu ühe väljundina loodavate persoonade koostamisel. Persoonad aitavad näitlikustada sihtrühmade vajadusi, probleeme ja hoiakuid ning toetavad teenused kohandamist sihtrühmadele vajadustele ja tööhõivemustritele vastavamaks.

Kokkuvõttes võimaldavad intervjuude ja ankeetküsitluse tulemused teha ettepanekuid töötust ennetavate teenuste süsteemi tõhustamiseks, mis on kooskõlas Eesti haridussüsteemi ja tööturu arengutega ning arvestavad ka rahvusvahelisi trende.

6. Selgitage ülekaaluka huvi olemasolu.

Majanduses toimuv peegeldub otseselt ka tööturul, kus majandusstruktuuri muutused toovad kaasa tööturu ümberkujundamise. Viimastel aastatel on Eesti majandust iseloomustanud määramatus ja raskused mitmes sektoris, kus osa valdkondi on olnud languses, samas kui teised on kiiresti kasvanud. Need arengud kajastuvad ka tööturul, kus struktuursed muutused nõuavad töötajatelt üha enam täiend- ja ümberõpet, et hoida sammu tööturu muutustega.

Muutuv tööturg nõuab üha enam kõrgelt kvalifitseeritud tööjõudu, mida Eesti tööturg ei suuda hetkel piisavas mahus pakkuda. Nii Euroopas laiemalt kui ka Eestis on probleemiks teatud sektorites kvalifitseeritud tööjõu puudus ja oskuste lõhed, kus töötajate oskused ei vasta täielikult tööturu vajadustele. Need lõhed mõjutavad negatiivselt töötajate karjäärivõimalusi ja ettevõtete konkurentsivõimet. Viimastel aastatel on digitaliseerimise ja automatiseerimise kiirenemine oluliselt suurendanud nõudlust digioskuste järele, samas kui traditsioonilistes valdkondades nagu põllumajandus, laondus ja teenindus, on lihttööde vajadus vähenenud.⁸ Selline areng survestab madalama oskustasemega ametiteid, kasvatades nende seas töötuse riski.

Selle probleemi lahendamiseks on riik arendanud tööturuvajadustega kooskõlas olevaid meetmeid nagu töötust ennetavate teenuste paketi „Tööta ja õpi“, mis on suunatud eriti madalama kvalifikatsiooniga töötajate oskuste tõstmisele, et vähendada töötuks jäämise ohtu. Kuna riiklikul tasandil nähakse ennetavate meetmete rakendamisel olulist potentsiaali tööpuuduse vähendamisel, tööjõupuuduse leevendamisel, tootlikkuse kasvatamisel ja kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomise toetamisel ning oskuslõhede vähendamisel, on vajalik teenuste pidev kohandamine ja täiustamine selliselt, et maksimeerida osalejate tegelikku kasu ja tõsta motivatsiooni teenused lõpuni läbida.

Avalik huvi on põhjendatud vajadusega vähendada Eesti tööturгу iseloomustavat oskuslõhet, kohandada ennetavaid teenuseid sihtrühmade vajadustele senisest enam vastavaks, ühtlasi hinnates

⁸ Vt lähemalt OSKA prognoosisid: <https://uuringud.oska.kutsekoda.ee/uuringud/oska-uldprognoos#ptk-1>

nende teenuste mõju ja sobivust tööturu muutustega toime tulemiseks. Nagu rõhutatakse Euroopa andmekaitse üldmääruse (GDPR) põhjenduspunktis 157, võimaldavad registripõhised andmed luua usaldusväärseid ja kvaliteetseid teadmisi, mis on aluseks teadmispõhise poliitika sõnastamisele ja rakendamisele. Ankeetküsitluse ja intervjuude läbiviimine toimub sama määruse (artikkel 6 (1) (a)) järgi andmesubjekti nõusolekuga töödelda oma isikuandmeid ühel või mitmel konkreetsel eesmärgil.

Seetõttu on oluline, et Eesti Töötukaasa ennetavate teenuste saajate ja Rahvastikuregistri andmeid Eesti elanike kohta oleks võimalik kasutada kontaktandmete saamiseks. Isikuandmete töötlemine annab aluse 2017. aastast pakutavate teenuste tulemuslikkuse ja mõju hindamiseks ning tööturupoliitikate teaduspõhiseks kujundamiseks. Võrdlusrühma kaasamine töötust ennetavate meetmete teenuste hindamisse võimaldab objektiivselt hinnata teenuste mõju, võrreldes osalejate tulemusi sarnaste isikutega, kes teenust ei saanud. Kui võrdlusrühmas on esindatud ka terviseprobleemidega isikud, saab analüüsis arvestada nende erivajadusi ning hinnata, kas ja kuidas teenused toetavad just nende tööturul püsimist ja oskuste arendamise vajadust.

Uuring võimaldab hinnata, kas meetmete raames osutatavad teenustele seatud tingimused aitavad kaasa töötuse riski realiseerumise vältimiseks ning selgitab välja osutatavate teenuste asjakohasuse tänaseid osalejaid ja nende vajadusi arvestades. Ühtlasi võimaldab uuring hinnata teenuste tulemuslikkust, mõjuulatust ning jätkusuutlikkust.

7. Selgitage, kuidas tagate, et isikuandmete töötlemine ei kahjusta ülemääraselt andmesubjekti õigusi ega muuda tema kohustuste mahtu.

Vajadusel loetleda täiendavaid kaitsemeetmeid privaatsuse riive vähendamiseks.

Kõikide töödeldavate andmete liikumine uuringus on kavandatud nii, et andmete liikumise tee oleks võimalikult lühike ja andmeid töötleks üksnes vajalik hulk inimesi, kus iga analüütik töötleb andmeid ainult oma tööloigus.

Andmed töötust ennetavatel teenustel osalenud inimeste ja tööandjate kohta on olemas Eesti Töötukassal. Intervjuude ja ankeetküsitluste läbiviimiseks koostatakse valimid (vt p 9) Töötukassa andmete põhjal, mis sisaldavad teavet ennetavate meetmete teenuseid saanud isikute ja ettevõtete kohta perioodil 01.05.2017-31.12.2023. Teenust saanud isikute kohta edastab Eesti Töötukassa kokkulepitud koosseisus andmed Tartu Ülikoolile kujul, mis võimaldab Tartu Ülikoolil kasutada andmeid ankeetküsitluste ja intervjuukutsete saatmiseks (vt p 9 ja 9.2).

Lisaks moodustatakse teenuseid mitte kasutanud isikutest kontrollrühm, mille jaoks kasutakse Rahvastikuregistri andmeid ning kuna kontrollrühm peab sisaldama sarnaselt teenusesaajatele terviseprobleemidega isikuid, kasutatakse Töötukassa tuvastatud vähenenud töövõimega isikute andmeid. Selle rühma andmete koosseis ja liikumine on kirjeldatud taotluse p 8 all. Tartu Ülikooli ni jõuab kontrollrühma andmestik lõplikul kujul ega töötle neid andmeid ise.

Isikuandmete töötlemine ei kahjusta andmesubjektide õigusi ega suurenda nende kohustuste mahtu, kuna andmete edastamine Töötukassa ja Rahvastikuregistri vahel toimub ainult ulatuses, mis on vajalik uuringu eesmärkide saavutamiseks.

Ankeetküsitlus

Kutse küsitluses osalemiseks saadetakse inimestele otse nende kontaktandmete alusel, mis edastatakse uuringu läbiviijale. Kontaktinfole on juurdepääs ainult ankeetküsitluse loojal, kontaktandmeid ei seota vastustega ega kasutata küsitlusega kogutud andmete analüüsimisel.

Ankeetküsitluse valimisse kuuluvate isikute kontaktandmeid (nt e-posti aadressid) kasutatakse ainult vastamiskutsete ja meeldetuletuste saatmiseks. Valim moodustatakse unikaalsete e-posti aadresside alusel, et vältida olukorda, kus sama e-posti aadressi omanik kaasatakse valimisse rohkem kui ühe korra.

Iga vastaja saab personaliseeritud küsitluslingi, mis võimaldab jälgida sihtrühmade täitumist ning

tagab selle, et meeldetuletusi ei saadeta küsimustikule juba vastanud inimestele. Meeldetuletusi saadetakse kuni kolm korda neile, kes ei ole ankeedile vastanud. Sellega hoitakse andmesubjekti kohustuste maht võimalikult väike, kuid samas püütakse kindlustada piisav vastamismäär.

Veebiküsitluses osalemine toimub osaleja teadlikul ja vabatahtlikul nõusolekul. Enne vastamist esitatakse osalejale selge teave küsitluse eesmärkide, andmete kasutamise põhimõtete ning isikuandmete töötlemise aluste kohta.

Veebiküsitluseks saadav nõusolek hõlmab:

- nõusolekut uuringus osalemiseks;
- nõusolekut isikuandmete töötlemisega uuringu raames.

Osaleja kinnitab nõusoleku elektrooniliselt, märkides vastava valiku küsitluse alguses (vt lisa 4b). Veebiküsitluses osalemise korral saab nõusoleku tagasi võtta kuni küsitlusandmete andmekogumisperioodi lõpuni (küsitluse sulgemiseni), teavitades oma soovist küsitlusuuringut läbi viivat meeskonnaliiget (Ene Tubelt), kelle kontakt tuuakse välja ka kaaskirjas.

Ankeetküsitlusega kogutakse ainult neid andmeid, mis on vajalikud uuringu eesmärkide saavutamiseks. Andmeid, mida on võimalik koguda registritelt, vastajatelt üle ei küsita (vt p 9.2). Ankeetküsitluste tulemused töödeldakse ja analüüsitakse kogumina, mitte üksikisikute lõikes. Analüüsi tulemuste avaldamisel jälgitakse, et ankeetküsitluste analüüsis ei oleks üheski lõikes vähe andmesubjekte, mis võimaldaks identifitseerimist (juhul kui mõnes lõikes on inimeste arv alla 10, agregeeritakse vastavalt suurematesse rühmadesse). Kui vastustes kasutatakse avatud küsimusi, siis vaadatakse need enne analüüsi üle, et eemaldada võimalikud juhuslikud isikut tuvastada võimaldavad viited.

Rühma- ja individuaalintervjuud

Kutse intervjuus osalemiseks saadetakse inimestele otse nende kontaktandmete alusel, mis edastatakse uuringu läbiviijale. Intervjuud viiakse läbi sihtrühma esindajate endi nõusolekul, mille puhul kasutatakse samu kontaktandmeid, mis ankeetküsitluse jaoks.

Uuringus osalejate intervjuerimiseks saadetakse sihtrühma kuuluvatele isikutele kutse intervjuule, mis sisaldab selgitust uuringu eesmärkide, intervjuu sisu ja osalemise tingimuste kohta. Enne intervjuu toimumist saab intervjueritav informeerimise ja nõusolekuvormi, mille kaudu osaleja kinnitab:

- vabatahtlikku soovi osaleda uuringus;
- nõusolekut, et tema isikuandmeid töödeldakse ainult käesoleva uuringu raames;
- nõusolekut rühmaintervjuus osalemiseks – juhul kui intervjuu toimub grupis, kinnitab osaleja teadlikkust teiste osalejate kohalolust ning arutelu jagatava teabe konfidentsiaalsuse põhimõtetest.

Nõusolekuvorm täidetakse elektrooniliselt või kirjalikult enne intervjuu toimumist. Osalejatele tagatakse selge ja arusaadav teave nende õiguste kohta. Osalemine on täielikult vabatahtlik ning igal osalejal on õigus oma nõusolek uuringus osalemiseks tagasi võtta. Intervjuude puhul saab osalemisest loobuda pärast kutse saamist, intervjuu ajal ja ka pärast intervjuu toimumist kuni andmete analüüsimiseni.

Intervjuud viiakse läbi nii individuaal- kui rühmaintervjuudena (vt p 9). Rühmaintervjuude osaliste arvaks planeerime 5-7 inimest kestusega 2 tundi ning individuaalintervjuude pikkuseks 90 minutit. Igale intervjueritavale saadetakse soovi korral eelnevalt ette intervjuuküsimused. Rühma- kui individuaalintervjuud viime läbi erinevates vormides, eelistatult intervjueritavatele sobivatel viisidel. Kasutame selleks nii näost-näku kui ka kaugtööformaate, näiteks videokõnesid (Zoom keskkonnas) ning individuaalintervjuude puhul telefonikõnesid. Rühmaintervjuudesse kutsutakse inimesed meile varem edastatud kontaktandmestike (nii teenusekasutajate kohta töötukassast kui kontrollrühma andmestik töötukassa ja rahvasikuregistri andmete põhjal) põhjal. Rühmaintervjuud toimuvad kas Zoomis (eelistatult) või ka silmast-silma. Zoomis on võimalik asendada isiku nimi

mõne muu nimega. Silmast silma intervjuudel kasutatakse ainult isikute eesnimesid. Mõlema intervjuu läbiviimisel puhul pakume uuritavale võimaluse valida endale ise nn nimi, mida tema poole pöördumiseks kasutada. Konfidentsiaalsus tähendab, et osalejate jagatud teave ei levi väljapoole intervjuud ega seostata konkreetsete isikutega. Rühmaintervjuudes lepitakse konfidentsiaalsuse põhimõtte järgimises kokku enne intervjuu algust, kuid uurijad ei saa kontrollida, mida intervjuudes osalejad otsustavad jagada pärast intervjuu toimumist. Rühmaintervjuudes osalemise nõusoleku küsimisel informeeritakse sellest ka uuringukutse saanud inimesi.

Intervjueeritavate nõusolekul intervjuu salvestatakse ning salvestis transkribeeritakse intervjueeri poolt siis kui intervjueeritu selleks loa annab. Intervjuud salvestatakse otse Zoomis, vajadusel kasutatakse diktofone ja kõnesalvestamise programmi arvutis. Juhul, kui intervjueeritav salvestamiseks nõusolekut ei anna, intervjuud ei salvestata ning ei transkribeerita, vaid kogutakse märkmeid intervjuu jooksul. Intervjuude kokkuvõtted ja transkriptsioonid asuvad Tartu Ülikooli serveris oleva keskkonna kaustas, millele on ligipääs üksnes uurimisrühma liikmetel. Tartu Ülikool kasutab kahefaktorilist autentimist ning töös kasutatavate arvutite kõvakettad on krüpteeritud.

Intervjuude transkriptsioonidest eemaldatakse nimed ja muud tunnused, mis võimaldavad intervjueeritut tuvastada ning tulemusi esitatakse üldistatult kujul. Intervjuude salvestised ning kokkuvõtted kustutatakse hiljemalt neli kuud pärast töö üleandmise-vastuvõtmise akti allkirjastamist ehk augustis 2026.

Andmete hoiustamine ja töötlemise üldpõhimõtted

Kõik uuringu käigus kogutavad andmed on konfidentsiaalsed, st neid ei jagata ilma eelneva nõusolekuta kolmandate isikutega ning uuringuaruandes kajastatakse andmeid nii, et need ei võimalda ei otseselt ega kaudselt isiku tuvastamist.

Tartu Ülikool kasutab saadud andmetike hoiustamisel süsteeme, kus rakendatakse mitmetasandilist autentimist, mis välistab Tartu Ülikooli süsteemidesse kõrvaliste isikute sisenemise. Lisaks on töötajatel sõlmitud konfidentsiaalsuslepingud, millega tagatakse osapoolte vahel vahetatava teabe kaitse, piiratakse selle kasutamist ja välistatakse selle edastamine kolmandatele isikutele. Ankeetküsitluse ja intervjuude käigus kogutavate isikuandmete töötlemine toimub üksnes andmesubjekti teadliku ja vabatahtliku nõusoleku alusel. Samuti üldistatakse kõiki analüüsi tulemusi selliselt, et isikud ei ole tuvastavad, ankeetküsitlustulemuste analüüsimisel ei analüüsita osalejaid individuaalselt ega eraldi.

Andmetöötleva lähtub andmete töötlemisel isikuandmete töötleva üldjuhendis toodud andmete töötlemise põhimõtetest. Registripäringud on kavandatud ankeetküsitluse ja intervjuude läbiviimiseks (andmekaitse üldmääruse art 5(1) (b), (c), (e) ja (f)).

8. Kuidas toimub andmete edastamine isikuandmete allikalt teadusuuringu läbiviijani?

Sealhulgas palume välja tuua milliseid töötlussüsteeme ja/või keskkondi (sh pilveteenus) isikuandmete (sh pseudonüümitud) töötlemiseks kasutatakse ning millises riigis⁹ asuvad töötlussüsteemide/pilveteenuse pakkuja serverid.

Nii ankeetküsitluse ja intervjuude läbiviimiseks edastatakse Tartu Ülikoolile nelja eraldiseisva sihtrühma andmestikud, mis pärinevad Eesti Töötukassalt ja Rahvastikuregistrilt ja ettevõtete kontrollrühma andmed pärinevad Äriregistrist. Lisaks kogutakse andmeid ka ankeetküsitluste ja intervjuude kaudu.

Töötust ennetavatel teenustel osalenud inimeste statistika alusel moodustatakse valimid (vt p 9), lähtudes osalejate proportsioonidest järgmiste taustatunnuste lõikes: sugu, vanuserühm, elukoht maakonna täpsusega ning peamine suhtluskeel. Kontrollrühma valim koostatakse nii, et see vastaks

⁹ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Kui kasutatava keskkonna server ei asu piisava andmekaitsetasemega riigis, saab isikuandmete edastamine toimuda isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>. Kui kasutatava keskkonna server asub riigis, mis ei ole piisava andmekaitse tasemega, tuleb täita ka taotluse punkt 12. Edastamine tähendab ka isikuandmete hoidmist serveris.

teenustel osalenud inimeste valimi jaotusele nimetatud tunnuste alusel. See tagab, et kontrollrühm on võrreldav teenust saanud sihtrühmaga.

A. Töötust ennetavatel teenustel osalenud inimesed (töötud, töötavad) perioodil 01.05.2017-31.12.2023

Uuringu raames kasutatakse Eesti Töötukassa andmeid, et viia läbi isikupõhised ankeetküsitlused ja intervjuud töötust ennetavaid teenuseid (tasemeõppe toetus, koolituskaardiga koolitus töötavatele, kvalifikatsiooni saamise toetamine töötavatele) kasutanud isikute seast (vt p 9 valimite suurus sihtrühmade kaupa).

Valimi suurus on 1066 isikut, mille täitmiseks esitatakse päring 6921 kontakti saamiseks (vt ka p 9).

Andmed pärinevad Eesti Töötukassalt.

Eesti Töötukassa andmete liikumise protsess:

- Vastutav töötleja (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium) esitab taotluse andmete kasutamiseks teaduslikul eesmärgil Andmekaitse Inspektsioonile (AKI)
- Volitatud töötleja (Tartu Ülikool) esitab Eesti Töötukassale andmepäringu andmete kasutamiseks teaduslikul eesmärgil koos AKI ja eetikakomitee loaga.
- Eesti Töötukassa edastab Tartu Ülikooli volitatud andmetöötlejale etteantud tingimuste alusel koostatud valimi koos vajalike tunnustega (ees- ja perekonnanimi, e-posti aadress, telefoninumber, teenuse liik, taustatunnused: sugu, vanuserühm, maakond, peamine suhtluskeel, teenusele saamise tingimused (vt punkt 9.2)).
- Andmete edastamine teenust saanud isikute kohta toimub krüpteeritult Eesti Töötukassa failivahetuskeskkonna kaudu, tagamaks andmete turvalisuse ja konfidentsiaalsuse.

B. Ennevate meetmete teenust (koolitustoetus) saanud ja mittesaanud ettevõtted

Uuringu raames kasutatakse Eesti Töötukassa andmeid ettevõtete kohta, kes on saanud koolitustoetust. Andmeid kasutatakse ettevõtete kaasamiseks ankeetküsitlusse ja intervjuudesse vastavalt eelnevalt määratletud valimi suurusele ning kontrollrühma moodustamiseks, täpsemalt teenuseid saanud ettevõtete välistamiseks. AKI luba taotletakse konkreetselt koolitustoetust taotlenud asutuse kontaktisiku andmete saamiseks.

Teenuseid saanud ettevõtete valimi suurus 294, mille täitmiseks esitatakse päring 1265 kontakti saamiseks (Eesti Töötukassa) ning teenuseid mitte saanud ettevõtete valimi suurus 295 ettevõtet, mille täitmiseks esitatakse päring 1960 kontakti saamiseks (Äriregister), (vt ka p 9).

Koolitustoetust saanud ettevõtete andmed pärinevad Eesti Töötukassalt ja nende andmete liikumine:

- Töötukassal on nimekiri koolitustoetust saanud ettevõtetest perioodil 01.05.2017-31.12.2023. Nende arv on 1265 ettevõtet.

Töötukassa edastab andmed krüpteeritult Eesti Töötukassa failivahetuskeskkonna kaudu. Andmed sisaldavad ettevõtete asukohta, saadud teenuse liiki (IKT, värbamine, eesti keel, muutused), EMTAK koodi, registrikoodi, kontaktandmeid.

Ettevõtete kontrollrühma moodustamine:

- Koolitustoetust mittesaanud ettevõtete kontrollrühm moodustatakse Äriregistri avaandmete põhjal
- Töötukassa andmeid sobitatakse Äriregistri andmetega ettevõtte registrikoodi alusel, mis võimaldab täpset sobitamist kahe andmestiku vahel.

Selleks võrreldakse teenust saanud ettevõtete andmeid Äriregistri kõigi ettevõtete andmetega, et välistada teenusesaajad mittesaanute ning koostada mittesaanud ettevõtetest kontrollrühm, arvestades sealjuures ettevõtete suurus, maakonda, tegevusvaldkonda. Ka teenust saanud ettevõtted kihistatakse samade tunnuste alusel.

C. Kontrollrühm teenuseid mitte saanud isikud sh tuvastatud vähenenud töövõimega isikud

Isikupõhine kontrollrühm moodustatakse tööealistest isikutest, kes ei ole osalenud töötust ennetavatel tööturuteenustel ajavahemikus 1.05.2017 kuni päringu teostamise hetkeni. Kontrollrühm peab olema võrreldav teenuseid saanud isikute sihtrühmaga ning sisaldama ka terviseprobleemidega inimesi, et toetada nende tööturul püsimist ja oskuste arendamise võimalusi. Teenuseid mitte kasutanud isikud, sh tuvastatud vähenenud töövõimega kontrollrühm - valimi suurus 384, mille täitmiseks esitatakse päring 2677 kontakti saamiseks (Rahvastikuregister teenuseid mitte saanud isikud, Eesti Töötukassa tuvastatud vähenenud töövõimega teenuseid mitte kasutanud isikud) (vt täpsemalt p 9).

Andmete liikumise protsess:

- Tartu Ülikool (volitatud töötleja) esitab andmepäringu Rahvastikuregistrile ja Eesti Töötukassale andmete kasutamiseks teaduslikul eesmärgil. Taotlustele lisatakse Andmekaitse Inspektsiooni (AKI) ja eetikakomitee luba.
- Töötukassa edastab Rahvastikuregistrile perioodil 01.05.2017 kuni päringu teostamise hetke seisuga töötust ennetavatel teenustel osalenud inimeste isikukoodid (nende arv on 22.10. 2025 seisuga 44 188 isikut), et need kontrollrühma valimi tegemisel välja jätta. Andmete edastamine toimub krüpteeritult.
- Tartu Ülikool annab Rahvastikuregistrile valimi moodustamiseks ette proportsioonid erinevate taustatunnuste lõikes (sugu, vanus, elukoht maakonna täpsusega, peamine suhtluskeel). Valimi proportsioonid moodustatakse teenustel osalenud inimeste statistika põhjal.
- Rahvastikuregister koostab väljavõtte päringu teostamise hetke seisuga ja saadab selle Töötukassale. Väljavõte sisaldab järgmisi andmeid: isikukood, sugu, vanus, elukoht maakonna täpsusega, peamine suhtluskeel, ees- ja perekonnanimi, e-posti aadress, telefoninumber. Väljavõtte suuruseks on 2327 kontakti. Rahvastikuregister kustutab Töötukassalt saadud isikukoodidega andmestiku pärast andmete väljastamist hiljemalt neli kuud pärast uuringu lõppu ehk augustis 2026.
- Töötukassa lisab Rahvastikuregistri poolt koostatud kontrollrühma valimisse kokkulepitud mahus vähenenud töövõimega isikuid, kes ei ole osalenud töötust ennetavatel teenustel (350 kontakti). Kuna Eesti Töötukassa hindab töövõimet, on tal olemas andmed vähenenud töövõimega inimeste kohta. Osalise töövõimega isikutest välistab Töötukassa ennetavate teenuste saajad. Valik tehakse päringu teostamise hetkeseisu alusel ning lähtudes samadest taustatunnustest nagu teenusel osalenute puhul: sugu, vanus, elukoht maakonna täpsusega, peamine suhtluskeel. Selleks, et saaks ankeete edastada ja intervjuudesse värvata, küsitakse juurde isikute ees- ja perekonnanimi, e-posti aadress ning telefoninumber. Töötukassa kontrollib isikukoodi alusel, et lisatavate isikute hulgas ei oleks neid, kes juba esinevad Rahvastikuregistri poolt koostatud valimis. Kõiki eelpool nimetatud andmeid töödeldakse Töötukassa asutusesiseselt.
- Tulemuseks on üks ühtne nimekiri (2677 kontakti) teenusel mitteosalenud inimestest koos vajalike tunnustega (sugu, vanus, elukoht maakonna täpsusega, peamine suhtluskeel, ees- ja perekonnanimi, e-posti aadress, telefoninumber). Lõplik andmestik ei sisalda tunnust, mis eristaks vähenenud töövõimega inimesi teistest kontrollrühma kuuluvatest isikutest.
- Need andmed väljastatakse krüpteeritult Eesti Töötukassa failivahetuskeskkonna kaudu, ilma isikukoodita Töötukassa poolt Tartu Ülikoolile. Töötukassa andmetele juurdepääs võimaldatakse vastavalt andmetele juurdepääsu tagaja ja saaja tehnilistele võimalustele järgmistel viisidel: krüpteeritult elektronkirja teel. Töötukassa kustutab Rahvastikuregistrilt saadud andmestiku hiljemalt neli kuud pärast uuringu lõppu ehk augustis 2026, mil kõik uuringut puudutavad algandmed kustutatakse.

Selline suure hulga andmete liigutamine asutuste vahel on vältimatult vajalik, kuna vastasel juhul ei saa moodustada teenust mitte saanute kontrollrühma, mis sisaldaks ka nn terviseprobleemidega

isikuid.

D. Ankeetküsitluses ja intervjuudes kogutavad andmed:

- Ankeetküsitluse looja sisestab Rahvastikuregistrist ja Töötukassalt saadud kontaktteabe LimeSurvey keskkonda selleks ettevalmistatud küsitluskeskkonda. Süsteem, mida veebiküsitluse läbiviimisel kasutame (LimeSurvey), asub andmete volitatud töötleja ehk Tartu Ülikooli turvatud serveris.
- Vastajate IP-aadresse ei salvestata.
- Küsitlustulemusi hoiustame samuti turvatud Tartu Ülikooli serveris olevas keskkonnas kaustas (Microsoft OneDrive), millele ligipääs on üksnes ankeetküsimusi analüüsival meeskonna liikmel.
- Intervjuudest kogutud andmed asuvad Tartu Ülikooli serveris olevas keskkonnas kaustas (Microsoft OneDrive), millele on ligipääs üksnes uurimisrühma liikmetel. Tartu Ülikooli server asub Euroopa Liidu liikmesriigis, millel on piisav andmekaitse tase, suutmaks tagada uuringus käsitletud isikuandmete turvalisuse. Tartu Ülikool kasutab saadud andmete hoiustamisel süsteeme, kus rakendatakse mitmetasandilist autentimist, mis välistab Tartu Ülikooli süsteemidesse kõrvaliste isikute sisenemise. Intervjuude salvestised ja kokkuvõtted kustutatakse pärast töö üleandmise-vastuvõtmise akti allkirjastamist ehk augustis 2026, mida kinnitatakse eraldi aktil andmekogude hävitamise kohta.

Lõpparuandes esitatakse tulemused kõigi kasutatud analüüsimeetodite suhtes üldistatul kujul, tagades, et üksikisikuid ei ole võimalik tuvastada.

9. Loetlege isikute kategooriad, kelle andmeid töödeldakse ning valimi suurus.

Inimeste rühmad, keda uurida kavatakse ning kui palju neid on.

Uuringus viiakse läbi ankeetküsitlus ning rühma- ja individuaalintervjuud nii teenuseid kasutanud inimeste (teenusel osalemise hetkel vanuses 16 kuni vanaduspensionieani, see tähendab, et isik oli teenuse saamisel hetkel vähemalt 16-aastane), ettevõtete esindajate kui ka nende inimeste ja ettevõtete hulgas, kes pole töötust ennetavaid teenuseid kasutanud.

Kuna on teada sihtrühmade populatsioonid (üldkogumid), siis kasutame nende sihtrühmade valimi suuruse (n) arvutamiseks piiratud ehk lõpliku populatsiooni (N) korral sobivat valemit, kus usaldatavuse tase on 95% (z-skoor 1,96), veamäär $\pm 5\%$, ja oodatav vastamismäär jääb 15-20%. Meie kogemused näitavad, et valimimahtu tuleb arvestada ülekattega, sest lisaks tuleb arvestada ka seda, et paljudel juhtudel võivad potentsiaalsete respondentide e-posti aadressid olla muudetud või vananenud. Lähtuvalt oma kogemusest teame, et enamasti jääb ankeetidele vastamismäär 15-20% juurde ehk iga viies vastab. Vähenenud töövõimega inimestel arvestasime vastamismääraks 10%.

ANKEETKÜSITLUS

A. Töötust ennetavatel teenustel osalenud inimesed (töötud, töötavad) perioodil 01.05.2017-31.12.2023

Teenuste lõikes on sihtrühmad, valimi suurused ja valimimahud järgmised:

1. Tööturukoolitus koolituskaardiga töötavatele
  - Populatsioon – kokku 24 698 unikaalset inimest
  - Valimi suurus – 378
  - valimivaru – 2522 kontakti.
2. Tasemeõppes osalemise toetus töötavatele ja töötutele
  - Populatsioon - kokku 6 871 unikaalset inimest
  - Valimi suurus - 366
  - Valimivaru - 2426 kontakti
3. Kvalifikatsiooni saamise toetamine töötavatele
  - Populatsioon - kokku 1 973 unikaalset inimest

- Valimi suurus -322
- Valimivaru - 1973 kontakti.

Andmestikuga A liigub maksimaalselt 6921 kontakti Töötukassa poolt Tartu Ülikoolile (vaata andmete liikumise protsessi p 8, lõik A).

B. Ennevate meetmete teenust (koolitustoetus) saanud ja mittesaanud ettevõtted

1. Koolitustoetust saanud ettevõtted

- Populatsioon - 1265 ettevõtet.
- Valimi suurus - 294 ettevõtet
- Ankeedid saadetakse kõigile teenust saanud ettevõtetele ehk 1265.

2. Teenust mitte saanud ettevõtted

- Populatsioon - Äriregistri andmetel on Eestis 196 426 ettevõtet, kes pakuvad tööd 661 720 töötajale.
- Valimi suurus - 295 ettevõtet, mis vastab samale suurusele, kui teenust kasutanud ettevõtted.
- Valimivaru – 1960 kontakti.

Andmestikuga B liigub maksimaalselt 1265 kontakti Töötukassa poolt Tartu Ülikoolile (vaata andmete liikumise protsessi p 8, lõik B)

C. Kontrollrühm teenuseid mitte saanud isikud sh tuvastatud vähenenud töövõimega isikud

1. Tööealised inimesed (16- vanaduspensionieani)

- Populatsioon: keskmiselt vahemikus 834,3 - 856,5 tuhat inimest aastas(2018-2023¹⁰)
- Valimi suurus 349 isikut
- Valimivaru - 2327 kontakti.

2. Vähenenud töövõimega isikud (teenustel mitte osalenud)

- Populatsioon - Eesti Töötukassa andmete järgi on kokku vähenenud töövõimega inimest arv detsembris 2023 93 263 inimest, kellest 56 556 inimest oli osalise töövõimega.
- Valimi suurus on 35 isikut (kokkuleppeliselt)
- Valimivaru – 350 kontakti, arvestades, et siinse rühma vastamisaktiivsus võib veelgi väiksem olla, arvestatakse oodatava vastamismääraga 10%.

Andmestikuga C liigub maksimaalselt 2677 kontakti Eesti Töötukassalt Tartu Ülikoolini (Vaata andmete liikumise protsess p 8 lõik C).

INTERVJUUD:

Intervjueeritavad rühmad, mis põhinevad töötukassa kontaktide nimekirjale (s.t intervjuude valim moodustatakse ankeetküsitluse kontaktide nimekirja põhjal mistõttu ei ole vajalik eraldi andmepäring intervjuude kontaktandmete saamiseks), rahvastikuregistri kontaktide nimekirjale (eraldi päringut ei tehta) ja äriregistri kontaktide nimekirjale (kättesaadavad ava-andmete põhjal). Intervjuude värbamiseks saadetakse kutseid välja seni, kuni on saavutatud soovitud arv intervjueeritavaid. Intervjuudele värbame kokku 75-st intervjueeritavat, kes jagunevad sihtrühmapõhiselt järgnevalt:

- töötu - 2 rühmaintervjuud, kes on kasutanud tasemeõppes osalemise toetust, igas rühma vähemalt 6 inimest (kokku 12 inimest);
- töötav - 6 rühmaintervjuud, mis jagunevad meetmepaketi teenuste järgi igas rühmas vähemalt 6 inimest:
  - a) 2 rühmaintervjuud tasemeõppes osalemise toetust saanud töötajad (12 inimest);

¹⁰ Eesti Statistikaamet (RV0212)

- b) 2 rühmaintervjuud tööturukoolitust saanud töötajad (12 inimest, sh terviseprobleemidega inimesed);
- c) 2 rühmaintervjuud kvalifikatsiooni saamise toetamist saanud töötajad (12 inimest).

- tööandja - 3 rühmaintervjuud, kes on kasutanud vähemalt ühte meetmepaketi teenustest, igas rühmas vähemalt 5 inimest (kokku 15 inimest).
- tööandja - üks rühmaintervjuu 5 ettevõtjaga, kes ei ole töötukassa ennetavate meetmete teenuseid kasutanud, kuid vastab analüüsis käsitletava teenuse sihtrühma tingimustele.
- isik - üks rühmaintervjuu, kes ei ole töötukassa ennetavate meetmete teenustel osalenud, kuid vastab analüüsis käsitletavate teenuste sihtrühma tingimustele. Rühmas vähemalt 7 inimest).

Kui rühmaintervjuude läbiviimine ei ole võimalik, kuid isikud soovivad osaleda, korraldatakse individuaalintervjuud. Samuti kavandatakse individuaalintervjuu juhtudel, kui rühmaintervjuu pole võimalik ega sobiv, näiteks terviseprobleemidega inimeste puhul. Intervjuude valimi koostamisel tagatakse, et osalejate hulgas oleks teenusele sisenenud isikuid eri aastatest. Eelistatakse värske kogemusega inimesi, kelle teenusel osalemisest on möödas lühem aeg ning kellel on seetõttu täpsemad ja aktuaalsemad tähelepanekud. Samas peetakse oluliseks variatiivsust ning kaasatakse ka neid, kelle teenusel osalemisest on möödas pikem aeg, kuna nemad saavad anda hinnanguid teenuse pikaajalisele mõjule isiku käekäigule ja tööhõivele.

9.1. Tooge välja periood, mille kohta isikuandmete päring tehakse.

Isikuandmete päring hõlmab järgmisi andmekogusid järgmiste perioodide lõikes:

- Töötukassa andmekogu: vajatakse andmeid töötust ennetavate teenuste saajate (sh ettevõtete esindajate) kohta perioodil 01.05.2017 kuni päringu teostamise hetke seisuga.
- Töötukassa töövõime hindamise andmekogu päringu teostamise hetke seisuga, vajatakse andmeid isikute kohta, kellel on tuvastatud osaline töövõime vähenemine.
- Rahvastikuregister: päringu teostamise hetke seisuga vastavalt koostatavale valimile.

9.2. Loetlege töödeldavate isikuandmete koosseis.

Tuua detailselt välja, milliseid isikuandmeid töödeldakse (nt ees- ja perenimi, isikukood, e-posti aadress jne) ning põhjendus, miks just neid andmeid on uuringu eesmärgi täitmiseks vaja. Vajadusel esitada taotluse lisana (nt tabelina).

Töötukassa poolt ennetavate meetmete teenuseid saanud isikud:

- isikukood - kasutatakse ainult andmete sidumiseks Rahvastikuregistriga kontrollrühma loomiseks. TÜ- l puudub sellele andmestikule ligipääs ja ei töötle neid andmeid.
- ees- ja perekonnanimi - isikliku nimega pöördumine loob usaldusväärse ja personaalse kontakti vastajaga. See aitab tugevdada osaleja seotust küsitlusega ning suurendab tõenäosust, et ta vastab põhjalikult ja ausalt.
- e-posti aadress – isiku antud e-posti kasutatakse küsitluskutse saatmiseks ning ka meeldetuletuste saatmiseks, mis suurendab vastamisaktiivsust.
- telefoninumber - kui e-posti aadress ei tööta, kiri ei jõua kohale või osalejal ei ole enam kehtivat e-posti aadressi. Telefoni teel kontakt aitab tagada küsitluse läbiviimise järjepidevuse ning suurendab vastamismäära. Vajadusel kasutame ka telefoninumbreid, et kutsuda inimesi intervjuule ja/või korraldada intervjuu telefoni teel.
- teenuse liik – osalemine ennetaval teenusel sihitud küsitluskutsete saatmiseks.
- taustatunnused: sugu, vanus, elukoht maakonna täpsusega, peamine suhtluskeel - tagab küsitluse ja intervjuude valimite sisulise kvaliteedi ning valimi täituvuse.
- teenuse saamise tingimus – kas inimene vastab teatud teenustele saamise tingimustele(teenuse saamise tingimusteks tööturukoolituses on eri- või kutsehariduseta, puuduliku eesti keele oskusega, töötamist takistavad terviseprobleemid, 50-aastane, põlevkivisektori töötaja; tasemeõppe toetuses on puuduv kutse- või kõrgharidus; kutse- või

kõrghariduse omandamisest on möödunud vähemalt 15 aastat; terviseprobleem; põlevkivisektor töötaja) – tagab, et tulemusi on võimalik seostada teenusele kvalifitseerumise eeltingimustega ning küsitletavatelt neid andmeid ei küsita vaid need andmed edastab Töötukassa.

Neid andmeid vajame ankeetküsitluse läbiviimiseks, et saata välja ankeetküsitlused ning värvata teenuseid kasutanud isikuid sihtrühmade lõikes ja valimite alusel intervjuudele. Valimi täituvuse tagamiseks ja tulemuste analüüsimiseks on vajalikud tunnused, ilma milleta ei saa hinnata, kas uuring katab kõik olulised rühmad ega ole võimalik tulemusi sihtrühmade lõikes usaldusväärselt võrrelda.

Töötukassa koolitustoetuse teenust kasutanud ettevõtted:

- ettevõtte nimi
- registrikood
- koolitustoetuse avalduse esitaja ees – ja perekonnanimi
- ettevõtte üldkontakt
- e-posti aadress
- telefoninumber
- tegevusala EMTAK koodi järgi
- maakond

Ettevõtete ja nende esindajate kontaktandmed on vajalikud, et kaasata tööandjaid uuringusse ning koguda nende kogemusi töötust ennetavate teenuste kasutamisel intervjuude ja ankeetküsitluse kaudu. AKI luba taotletakse konkreetsete koolitustoetust taotlenud asutuste taotluse esitaja kontaktandmete saamiseks, et saata neile osalemiskutse.

Töötukassa töövõime hindamise andmestik selleks et kontrollrühm sisaldaks inimesi, kes on terviseprobleemidega, kuid teenust mitte saanud isikud.

- isikukood - Töötukaasa seob andmestikud selliselt kontrollrühma jaoks, et see sisaldaks terviseprobleemidega isikuid, kuid ennetavaid teenuseid mitte saanud, TÜ- 1 puudub sellele andmestikule ligipääs ja ei töötle neid andmeid.
- ees- ja perekonnanimi
- e-posti aadress
- telefoninumber
- taustatunnused: sugu, vanus, elukoht maakonna täpsusega, peamine suhtluskeel.

Need andmed lisatakse kontrollrühma andmestikku, et saata välja ankeetküsitlused ja värvata teenuseid mitte kasutanud isikuid sihtrühmade lõikes ja valimite alusel intervjuudele. Tartu Ülikool saab nende inimeste andmed koos kontrollrühmaga ilma viiteta terviseprobleemile

Rahvastikuregistrist teenust mittekasutanud isikud kontrollrühma moodustamiseks:

- isikukood - valimi täimiseks ja andmete sidumiseks töötukassa andmestikuga, et teenust saanud isikuid välistada ja moodustada kontrollrühm, TÜ- 1 puudub sellele andmestikule ligipääs ja ei töötle neid andmeid
- ees- ja perekonnanimi
- e-posti aadress
- telefoninumber
- taustatunnused: sugu, vanus, elukoht maakonna täpsusega, peamine suhtluskeel

Neid andmeid kasutatakse isikute kontrollrühm kaasamiseks nii ankeetküsitlusesse kui ka intervjuudesse, et võrrelda tulemusi sarnaste teenust kasutanud isikutega.

9.3. Loetlege isikuandmete allikad.

Nimetage konkreetsed isikuandmete allikad (nt registrid, küsitluslehed jne), kust isikuandmeid saadakse.

- Töötukassa andmekogu teenust saanud isikute kohta perioodil 01.05.2017 kuni päringu teostamise hetke seisuga.

- Töötukassa andmekogu vähenenud töövõime olemasolu kohta päringu teostamise hetke seisuga.
- Rahvastikuregister kontrollrühma moodustamiseks päringu teostamise hetke seisuga, kuna see aitab anda kontaktandmeid kõige värskema seisuga.
- Äriregister tööandjate kontrollrühma moodustamiseks päringu teostamise hetke seisuga, kuna see aitab tuvastada tegutsevaid ettevõtteid.
- Nõusoleku alusel läbiviidavad intervjuud 75 inimesega (sh teenust saanud ja mittesaanud).

9.4. Kas andmeandjatega (andmekogu vastutava töötlejaga) on konsulteeritud ning nad on valmis väljastama uuringu eesmärgi saavutamiseks vajalikud andmed?

Jah, nii Eesti Töötukassaga kui Rahvastikuregistriga on andmekoosseisu ja andmete väljastamise osas läbi räägitud.

10. Kas kogutud andmed pseudonümiseeritakse või anonümiseeritakse? Mis etapis seda tehakse? Kes viib läbi pseudonümiseerimise või anonümiseerimise (vastutav töötleja, volitatud töötleja, andmeandja vms)?

Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis selgitada, miks seda ei tehta.

Pseudonümiseerimine

Uuringus kasutatakse andmekogumise lõppedes pseudonümiseerimist et tagada isikuandmete kaitse. Andmete pseudonümiseerimine on vajalik teostada ankeetküsitluste kui intervjuutulemuste analüüsimisel ja tulemuste esitamisel aruannetes töö teostaja ehk Tartu Ülikooli poolt (volitatud töötleja).

- **Ankeetküsitluse läbiviimine:** Rahvastikuregister ja Töötukassa edastavad kontaktandmed turvaliselt Tartu Ülikoolile (volitatud töötleja), kes saadab respondentidele ankeetküsitluse kutsed, kus vastamisaktiivsuse tõstmiseks kasutatakse isiku ees- ja perekonnanime. Küsitluskutsed saadab välja ainult Ülikooli määratud töötaja (Ene Tubelt), kasutades LimeSurvey keskkonda, kus konkreetsele küsitlusele on ligipääs ainult temal. Vastajate IP-aadresse ei salvestata. Küsitluse ja meeldetuletuste saatmiseks (vt p 7 ankeetküsitlus) luuakse e-maili põhised personaliseeritud lingid, kuid vastaja IP ei salvestata. Pärast küsitluse toimumist ja tulemuste allalaadimist ankeet deaktiveeritakse ning kõik küsitlusega seotud isikuandmed kustutatakse LimeSurveyist jäädavalt.
- **Andmete töötlemine pärast küsitlust:** Pärast vastuste allalaadimist seotakse vastajate e-posti aadressid vastustest lahti ning kustutatakse andmestikust. Vastajate ees- ja perekonnanimed kodeeritakse ümber ehk pseudonümiseeritakse. Pseudonümiseeritud andmed salvestatakse turvalisse serverisse. Algandmeid töötleb ainult üks meeskonnaliige, kelleks on Ene Tubelt. Pseudonümiseeritud vastuseid kasutatakse ainult koondanalüüsi eesmärgil. Tulemuste analüüs viiakse läbi viisil, mis ei võimalda üksikisikuid tuvastada. Analüüsitulemused esitatakse agregeeritud kujul (nt protsentide, keskmiste, sageduste või muude statistiliste näitajatena). Üksikisikute vastuseid ei avalikustata ega kasutata individuaalsel kujul. Avatud vastused vaadatakse üle ja eemaldatakse kõik viited isikutele selliselt, et ei oleks võimalik kuidagi tuvastada konkreetseid andmesubjekte (vt ka p 10.1)
- Intervjuude tulemuste pseudonümiseerimine toimub kokkuvõtete koostamise ajal. Kõik isikut tuvastavad andmed, sealhulgas nimed ja kontaktandmed, eemaldatakse transkribeerimise käigus. Iga intervjuueeritav saab unikaalse koodi (teenusekasutaja töötav: TT1 või TT2; teenusekasutaja töötu: TU1 jne). Koodid ja algsed andmed (nt intervjuueeritavate nimed ja kontaktid) talletatakse turvaliselt eraldi failis, mis ei ole kokku viidud pseudonümiseeritud intervjuutekstidega. See võimaldab vajadusel minna tagasi algandmete juurde, kuid välistab juhusliku isikuandmete lekkimise või seostamise analüüsi käigus. Kogu intervjuudega seotud teave on ligipääsetav ainult intervjuusid läbi viinud ja analüüsinud uurimisrühma liikmetele.

Uuringu lõpparuannetes esitatakse kõik tulemused üldistatud kujul ning analüüside tasemel, mis välistab üksikisikute tuvastamise. Juhul kui mõnes lõikes on inimeste arv alla 10, agregeeritakse vastavalt suurematesse rühmadesse.

10.1. Loetlege pseudonümiseeritud andmete koosseis.

Ankeetküsitluses:

- e-posti aadress – eemaldatakse andmestikust pärast vastuste allalaadimist ja seotakse lahti ankeedivastustest. E-posti aadressi ei salvestata pseudonümiseeritud andmetes.
- ees- ja perekonnanimi – pseudonümiseeritakse ja asendatakse unikaalse identifikaatoriga (nt koodiga), mis ei võimalda isikut tuvastada. See tähendab, et nimed asendatakse unikaalse identifikaatoriga, näiteks koodiga (vt p 10)
- IP aadress – ei salvestata üldse, ehk siis alla laetav ankeetküsitluste tulemuse andmestik ei sisalda IP aadresse.

Intervjuud:

- Isikute ees- ja perekonnanimi – pseudonümiseeritakse kokkuvõtete koostamise käigus. Iga intervjuueeritav saab unikaalse koodi (vt p 10.2)
- Kontaktandmed e-posti aadressid ja telefoninumbriid – kustutatakse.

10.2. Kirjeldage pseudonümiseerimise protsessi ja vahendeid.

Kui kasutatakse koodivõtit, siis tuua välja, kes koodivõtit säilitab ja kui kaua säilitab.

Uuringus rakendatakse pseudonümiseerimist ankeetküsitluste andmete töötlemisel. Pseudonümiseerimise eesmärk on tagada, et üksikisikute tuvastamine ei oleks võimalik ilma eraldi koodivõtit kasutamata.

1. Ankeetküsitluse tulemused

Kõik ankeetküsitlusega kogutud andmed pseudonümiseeritakse, ehk uuringus osalejate e-posti aadressid kodeeritakse ümber unikaalse koodiga, seotakse vastusest lahti ja kustutatakse andmestikust. Lõplik andmestik ei sisalda enam ühtegi teavet, mis võimaldaks vastajat otse tuvastada. Seeläbi kaob otsene seos isikusamasusega ning andmestik muutub pseudonüümseks. Koodivõtit, mis seob pseudokoodi e-posti aadressiga, säilitab ainult Ene Tubelt. Võtit hoitakse krüpteerituna Tartu Ülikooli turvalises serveris (Nextcloud), millele puudub ligipääs teistel uuringumeeskonna liikmetel. Võtit säilitatakse kuni neli kuud pärast töö üleandmise-vastuvõtmise akti allkirjastamist ehk augustis 2026.

2. Intervjuude tulemused

Intervjuude tulemuste puhul toimub pseudonümiseerimine kokkuvõtete koostamise ajal. Kõik isikut tuvastavad andmed, sealhulgas nimed ja kontaktandmed, eemaldatakse transkribeerimise käigus ja asendatakse unikaalse koodiga. See on vajalik selleks, et võimaldada andmete turvalist analüüsi ilma osalejate isikuid avaldamata, kuid veenduda, et kasutakse analüüsimisel konkreetsete isikute seisukohti.

10.3. Tooge välja pseudonümiseeritud andmete säilitamise aeg ja põhjendus.

Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis tuua välja andmete kustutamise tähtaeg.

Vähemalt kvartali ja aasta täpsusega.

Kustutamise aeg: esimesel võimalusel pärast analüüsimist, kuid hiljemalt pärast lõpparuande üleandmist Tellijale (üleandmise-vastuvõtu akti kahepoolset allkirjastamist). Lõpparuande kokkulepitud tähtaeg on: 19.04.2026. Andmete säilitamine kuni üleandmiseni võib olla vajalik lisaanalüüside tegemiseks (nt kutsuda täiendavalt inimesi intervjuudesse või ankeetküsitlusse, sest intervjuude esialgne maht ei täitunud). Seetõttu oleme seadnud andmete kustutamise lõpptähtajaks 19.08.2026.

11. Kas andmesubjekti teavitatakse

Ankeetküsitlus ja intervjuud: Jah, kutse

isikuandmete töötlemisest? <i>Jah/ei</i>	saatmisel toimub teavitus
11.1. Kui vastasite ei, siis palun põhjendage¹¹	
11.2. Kui vastasite jah, siis kirjeldage, kuidas teavitatakse.	<p>Kutse uuringus osalemiseks saadetakse kõigile neile, kelle kontaktandmeid on andmevaldajatelt uuringu läbiviimiseks päritud. Ankeetküsitluses eelneb lingile privaatsusteade, kus selgitatakse mis eesmärgil andmeid kogutakse (nt teadusuuring, poliitika hindamine) ning millised on andmesubjekti õigused ja edastatakse küsitlust läbiviidava meeskonnaliikme kontakt, kelle esitada esilekerkinud küsimused. Samuti on vastamine vabatahtlik ning vastajal on võimalus küsitluse katkestamiseks või andmetöötlusest loobumiseks (nt lingi kaudu eemaldamine adressaatide nimekirjast).</p> <p>Enne intervjuu kokkuleppimist saadetakse osalejale e-kiri või helistatakse, kus antakse esmane info, miks teda intervjuueeritakse, kes on uuringu läbiviija, mis on intervjuu eesmärk ja teema.</p> <p>Intervjuu kutsele või kinnitusele lisatakse kirjalik infoleht, milles on kirjas, milliseid andmeid kogutakse (sh helisalvestus, kui tehakse), mis on andmete töötlemise õiguslik alus (nt avalik huvi, teadusuuring), kes andmeid töötleb ja säilitab, millised on andmesubjekti õigused (nt õigus tutvuda andmetega, kustutada, piirata töötlemist). Samuti lisatakse kontakt andmekaitsega seotud küsimusteks.</p> <p>Enne intervjuu algust kinnitab osaleja suuliselt või kirjalikult, et on infot saanud ja nõustub osalemisega. Kui intervjuu toimub silmast silma, allkirjastab osaleja nõusolekulehe paberkandjal. Kui intervjuu toimub kaugtööformaaside kaudu (nt telefoni või videokõne teel), kinnitab osaleja oma nõusoleku kirjalikult e-posti teel või suuliselt, mis salvestatakse enne intervjuu algust.</p> <p>Lisaks teavitatakse uuringu läbiviimisest Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Tartu Ülikooli veebilehtedel.</p> <p>Uuringu väljund on teaduslik üldistus, mis ei viita kuidagi tagasi konkreetsetele andmesubjektidele. Uuringu tulemused (üldistatud</p>

¹¹ Isikuandmete töötlemisest teavitamise kohustus tuleneb IKÜM-st, teavitamata jätmine on põhjendatud väga erandlikel juhtudel.

	kujul) tehakse uuringu lõppedes avalikult kättesaadavaks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi veebilehel.
11.3. Kust on leitavad andmekaitsetingimused¹²?	Eesti Töötukassa andmekaitsetingimused on leitavad siit . Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi andmekaitsetingimused on leitavad siit Rahvastikuregistri andmelao kasutamise üldtingimused on leitavad siit ja Rahvastikuregistriseadus siit Tartu Ülikooli andmekaitsetingimused on leitavad siit Uuringu andmekaitsetingimused on lisatud käesoleva taotluse juurde.

12. Kas isikuandmeid edastatakse kolmandatesse riikidesse¹³ <i>Jah/ei. Kui vastate küsimusele jah, siis täita ka järgnevad lahtrid.</i>	Ei
12.1. Loetlege riigid, kuhu isikuandmeid edastatakse.	-
12.2. Milliseid lisakaitsemeetmeid kasutatakse?	-

Kinnitan, et taotluses esitatud andmed vastavad tegelikkusele.

(allkirjastaja ees- ja perenimi)¹⁴

(allkiri ja kuupäev)

Taotluse lisad¹⁵:

Lisa 1: Seaduse alusel loodud valdkonnapõhise eetikakomitee seisukoht 403T-3	JAH
Lisa 2: Tehniline kirjeldus	JAH
Lisa 3: Nõusoleku võtmise vorm või selle kavand	JAH
Lisa 4: Intervjuukavand, küsitluskavand	JAH
Lisa 5: Uuringu andmekaitsetingimused	JAH
Lisa 6: Dokumendianalüüsi kaasatavad dokumendid	JAH
Lisa 7. Eesti Töötukassa registriandmete analüüs ja kaasatavad andmed	JAH

¹² IKÜM-i kohaselt tuleb andmesubjektile esitada isikuandmete töötlemise kohta teave ehk nn andmekaitsetingimused, mis peavad vastama IKÜM art 12 – 14 sätestatule.

¹³ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Isikuandmete nn kolmandatesse riikidesse edastamine toimub IKÜM artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>.

¹⁴ Taotluse saab allkirjastada vaid isik, kellel on vastava asutuse/ettevõtte esindusõigus või teda on volitatud taotlust esitama. Kui allkirjastaja on volitatud taotlust esitama, siis esitada volitust tõendav dokument (volikiri, leping vms).

¹⁵ Kui nimetatud lisasid ei ole, siis palume need kustutada.